

Για τα θέματα της Φυσικής και τους θεματοδότες της ΚΕΕ

Πολύ συζήτηση έχει γίνει για τα θέματα της Φυσικής, αλλά τώρα που τέλειωσαν οι βαθμολογήσεις προκύπτουν πιο ξεκάθαρα κάποια συμπεράσματα. Μια κριτική για τα θέματα των πανελλαδικών εξετάσεων είναι φυσικά κριτική και για τους θεματοδότες τους, οι οποίοι είναι βέβαια άγνωστοι κι αυτό είναι ένα διαχρονικό πρόβλημα που δεν έχει καμιά λογική δικαιολόγηση. Όπως όλοι όσοι εμπλεκόμαστε σ' αυτή τη σκληρή για τους μαθητές δοκιμασία και την τόσο σημαντική στα μάτια της κοινωνίας, κρινόμαστε και δεν κρυβόμαστε (στα εξεταστικά κέντρα, στα βαθμολογικά κέντρα – συντονιστές, βαθμολογητές, επιτροπή), έτσι θα έπρεπε να είναι και για την ΚΕΕ, έστω μια ημέρα μετά το πέρας των εξετάσεων.

Οι θεματοδότες της Φυσικής και φέτος, κατά τη γνώμη μου, δεν στάθηκαν στο ύψος των απαιτήσεων μιας τόσο σημαντικής διαδικασίας. Δεν αφουγκράστηκαν ή δεν θέλησαν να ακούσουν τις φωνές που όλη τη χρονιά φώναζαν για αλλαγές σε αρκετά σημεία της εξέτασης. Φωνές πολλαπλές καθ' όλη τη σχολική χρονιά από τους μάχιμους εκπαιδευτικούς της τάξης που τόνιζαν τα τραγικά λάθη του ΙΕΠ, με τη βιαστική αλλαγή της εξεταστέας ύλης, με τη γνωστή «κομποραπτική» πάνω στα μετρίοτατα βιβλία όλων των τάξεων, με τους κανόνες των εξετάσεων να γίνονται όλο και πιο ευμετάβλητοι και ασαφείς (π.χ. είναι τελικά μέσα στην εξεταστέα ύλη όλη η διδαχθείσα ύλη, τα παραδείγματα, οι ασκήσεις, οι ερωτήσεις της Β' και της Α' Λυκείου;).

Τα δύο πρώτα θέματα ήταν φέτος πιο εύκολα από άλλες χρονιές, όπως θα έπρεπε να είναι και τα τέσσερα θέματα, ώστε οι μαθητές που προσπάθησαν σε όλη τη θητεία τους στο Λύκειο να ανταμείβονται, όπως γίνεται, με πολύ πιο εύκολο τρόπο και με πολύ λιγότερη κούραση, σε άλλα μαθήματα άλλων προσανατολισμών.

Στα άλλα δύο θέματα υπήρξαν προβλήματα. Στο Γ θέμα επιλέχθηκε ένα κύκλωμα που είναι εκτός ύλης, σύμφωνα με τις «ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2022–2023»:

“Ευθύγραμμος αγωγός κινούμενος σε μαγνητικό πεδίο (Εκτός από (α) ασκήσεις και προβλήματα απόκτησης οριακής ταχύτητας ράβδου που κινείται σε κεκλιμένο επίπεδο, (β) επαγωγικής τάσης σε ράβδο σε συνδυασμό με υπάρχουσα πηγή ΗΕΔ και (γ) το ερώτημα β της άσκησης 5.42 και γενικά ερωτήματα σε ασκήσεις και προβλήματα υπολογισμού φυσικών μεγεθών (π.χ της θερμότητας ή του διαστήματος) μέχρι την απόκτηση της οριακής ταχύτητας)”

Το σημείο (β) γράφει ρητά ότι οι ασκήσεις με επαγωγική τάση σε ράβδο και 2η πηγή ΗΕΔ είναι εκτός εξεταστέας ύλης. Ακόμα κι αν η «υπάρχουσα πηγή ΗΕΔ» δεν αναφέρεται στην ΗΕΔ από αυτεπαγωγή είναι ολοφάνερο ότι οι θεματοδότες δεν έχουν μεγάλη σχέση με το fair play απέναντι σε χιλιάδες μαθητές και χιλιάδες συναδέλφους τους, γιατί, αν με σταθερή ΗΕΔ θεωρούνται οι ασκήσεις πέρα από το

επιθυμητό δύσκολες, τότε τι είναι με ΗΕΔ από αυτεπαγωγή που περιλαμβάνουν ένα επιπλέον πολύπλοκο φαινόμενο;

Το Γ θέμα είναι παρόμοιο με μια άσκηση του σχολικού βιβλίου με κακή διατύπωση και λανθασμένη απάντηση. Αυτό φυσικά είχε φανερό αντίκτυπο στις απαντήσεις των μαθητών. Οι θεματοδότες δεν είχαν το σθένος να στείλουν διευκρίνιση που να οδηγεί τους βαθμολογητές να θεωρήσουν και τις δύο απαντήσεις σωστές στην ερώτηση για τον ρυθμό που προσφέρει ενέργεια η δύναμη στο κύκλωμα. Φάνηκαν και σ' αυτό το σημείο πολύ κατώτεροι των περιστάσεων.

Στο Δ θέμα παρατηρείται αδιαμφισβήτητα αυτό που άτυπα χρησιμοποιείται ως έννοια, η «υπερπαραγωγή». Μέσα από μια επίφαση πειραματισμού δόθηκε ένα θέμα που το σχήμα του τρόμαξε αρκετά παιδιά, όπως φάνηκε στις διορθώσεις, που κάποιοι μαθητές δεν μπόρεσαν από την αρχή να το αντιμετωπίσουν σωστά. Η μείωση της ύλης του στερεού έγινε, όπως δήλωσαν επίσημα από το ΙΕΠ, για να απαλειφθούν τέτοιου είδους θέματα.

Στις δύο ασκήσεις δεν φαίνεται να υπάρχει διαβάθμιση, καθώς οι μαθητές μάλλον δυσκολεύτηκαν περισσότερο στο τρίτο θέμα απ' ό,τι στο τέταρτο. Δεν τηρήθηκαν βασικοί κανόνες της αξιολόγησης, όπως αυτός που λέει ότι δεν πρέπει να υπάρχει στην εξέταση το ίδιο διδακτικό αντικείμενο πολλές φορές με αποτέλεσμα το μικρότερο εύρος των αξιολογήσιμων θεμάτων. Έτσι, η ισορροπία σώματος έπρεπε να χρησιμοποιηθεί 6 φορές (5στο Δ θέμα και μια στο Β2) και η δύναμη Laplace επανειλημμένως στο Γ και Δ θέμα.

Τραγελαφικό ήταν να μην δοθεί το $\eta\mu 37^0$ στα θέματα, να μην το δουν κάποιοι μαθητές στο τυπολόγιο και να μην μπορέσουν να κάνουν πράξεις στο γραπτό τους. Η επιτάχυνση της βαρύτητας αντίθετα δόθηκε με την συνηθισμένη της τιμή $g=10\text{m/s}^2$, σε αντίθεση με το τυπολόγιο.

Τα δύο θέματα συμπερασματικά ήταν αποτυχημένα για διαφορετικούς λόγους. Το ένα κινήθηκε πονηρά στα όρια της ύλης και το άλλο ήταν και πάλι εκφοβιστικό λόγω σχήματος, σαν όλες τις «υπερπαραγωγές» που απομακρύνουν τους μαθητές από το μάθημά μας. Συνέχισαν την παράδοση που έχει δημιουργηθεί, να προκαλούν αρνητικό αντίκτυπο στην ψυχολογία των μαθητών και να χτυπούν με ύπουλο τρόπο πολλούς μαθητές που δούλεψαν πολύ, αλλά δεν θα πάρουν τελικά τον βαθμό που αντικατοπτρίζει τη δουλειά τους.

Απροσδιοριστία έχει δημιουργηθεί στο κατά πόσο η ύλη της Β' Λυκείου είναι μέσα στην εξεταστέα ύλη. Το φορτίο που ζητήθηκε με τον υπολογισμό του εμβαδού, βρίσκεται σε μια ερώτηση της Β' Γενικής. Π.χ. οι πυκνωτές θα εξεταστούν του χρόνου; Όλα αυτά τα σημεία που αναφέρθηκαν πρέπει να διευκρινιστούν και να βελτιωθούν. Δεν μπορούν να παραμένουν μετέωρα και στην καινούρια χρονιά.